

Lovsång – Rock eller Psalm?

- en studie om församlingsmedlemmars åsikter kring lovsång

Andrea Simon

Examensarbete, 10 poäng
Malmö, januari 2008

Handledare: Stephan Bladh

Abstract

The purpose of this work is to map what musical praise and worship means to different church members. What do they think of today's worship? Are there music stiles or any instruments that aren't suitable? What do the members think of Contemporary Christian Music and the regular Traditional Music in church? Do we need to make changes or not? How does the Christian Music affect their spiritual lives? Finally, what do the members think of what the Bible have to say about praise and worship? My method has been to interview four persons, who all are members in the Seventh-day Adventist church in Malmö. Beside literature and magazines, I've also listened to DVD sermons and searched on the Internet and in the Bible, to find out what others have to say about praise and worship.

Keywords:

Bible
Church
Contemporary Christian Music
Praise song
Traditional Music
Worship

Abstrakt

Syftet med denna studie är att kartlägga vad lovsång betyder för olika församlingsmedlemmar. Vad anser de om dagens tillbedjan? Finns det musikstilar som inte bör finnas med i gudstjänsten? Eller finns det instrument som inte är passande i gudstjänsten? Vad tycker församlingsmedlemmar om den moderna lovsången kontra den traditionella? Behöver vi göra några förändringar eller inte? Hur påverkar den kristna musiken deras andliga liv? Och till sist, vad har de för syn på Bibelns lovsång? Min metod har varit att intervjua fyra personer som alla är medlemmar i Adventkyrkan i Malmö. Förutom litteratur och tidningar, har jag även lyssnat på DVD predikningar, letat på nätet och i Bibeln, för att finna ut vad andra har att säga om lovsång.

Nyckelord:

Bibeln
CCM
Gudstjänst
Kyrka
Lovsång
Traditionell lovsång

Innehållsförteckning

Inledning	5
Syfte	5
Forskningsfrågor.....	6
Teoretisk Bakgrund.....	7
Vad är lovsång?	7
Vad är modern kristen musik?.....	8
Hur uppstod den moderna synen på kristen musik?	9
Vad är det som skiljer det moderna mot det traditionella?	10
Vad är traditionell kristen musik?	12
Metod	15
Den kvalitativa metoden	15
Undersökningen.....	16
Frågeområden	16
Etiska överväganden	17
Resultat	18
Intervju med Jonathan.....	18
Sammanfattning av intervju med Jonathan	20
Intervju med Micke.....	21
Sammanfattning av intervju med Micke.....	23
Intervju med pastor Ann-Christin.....	24
Sammanfattning av intervju med Ann-Christin	28
Intervju med Rolf.....	29
Sammanfattning av intervju med Rolf.....	30
Diskussion & Slutsats	31
Referenser	34

Inledning

Musiken spelar en stor roll i mitt kristna liv. Jag har sedan många år tillbaka hjälpt till med lovsångerna i min församling (Adventkyrkan i Malmö) genom att sjunga och spela piano till gudstjänsterna. Jag har även lett gruppsånger, kör, och barnkör. De senaste åren har jag blivit mer och mer aktiv, och spelat en stor roll i utvecklandet av musik i gudstjänsten.

Sedan sex år tillbaka har jag varit mycket intresserad av att veta vad Bibeln säger om musik. Boken är fullspäckad av människor som använde sig av musik, precis som församlingar gör idag. Och lovsång är något som har blivit allt vanligare i frikyrkorna genom åren. ”Musik har ofta varit en ’het potatis’ i den kristna kyrkans liv, och ämnet har aldrig varit mer kontroversiell än de senaste 50 åren”, skriver författaren Dan Lucarini som jag kommer att nämna mer om i kapitlet ”Teoretisk bakgrund”. Musik är ett ämne som jag diskuterar i timmar med kristna vänner, musiker och icke-musiker. Och då pratar jag inte om favoritartister utan om hur musik påverkar oss och vår tro, hur det kommer sig att en församling kan ha så många olika uppfattningar om hur musik ska spelas i kyrkan med mera. Jag tycker mig ha märkt att olika uppfattningar om hur musik ska användas i tillbedjan kan ha en negativ effekt på församlingslivet, genom att splittringar uppstår.

Men, spelar musiken lika stor roll i alla kristnas liv? Vad anser andra församlingsmedlemmar om lovsång? Hur stor roll spelar musiken under gudstjänsten? Finns det musikstilar som inte bör användas under en gudstjänst? Vad anser församlingsmedlemmar om den moderna lovsången kontra den traditionella lovsången?

Eftersom jag i sammanhanget lovsång behandlar en grupp människor i en församling som tror att det finns en Gud och att Bibeln är sann, så tror jag att det är relevant att också undersöka vad församlingsmedlemmarna anser om Bibelns syn på musik.

Jag vill hjälpa till med att utveckla lovsången i gudstjänsten så att musiken bidrar med någonting positivt för församlingar. Därför har jag valt att undersöka församlingsmedlemmars syn på lovsång för att använda det som ett underlag för att se till att musiken gynnar församlingslivet.

Syfte

Mot bakgrund av mitt engagemang inom den kristna församlingsmusiken är mitt syfte att undersöka vilken roll musiken i gudstjänsten spelar för olika församlingsmedlemmar. Jag vill veta vilka åsikter som finns om musikens påverkan på trosföreställningar, deras åsikter på Bibelns syn på musiken i gudstjänsten och vilka eventuella förändringar av gudstjänstmusiken man önskar se i framtiden. Därmed riktar sig mitt arbete främst till pastorer, ledare, kristna musiker och aktiva församlingsmedlemmar som önskar att musiken i tillbedjan ska bidra till ett positivt församlingsliv.

Forskningsfrågor

- Vad anser församlingsmedlemmar generellt om lovsången i gudstjänsten och hur påverkar den deras trosföreställning?
- Finns det förslag på förändringar från församlingsmedlemmar om hur lovsång kan användas i tillbedjan?
- Vad anser församlingsmedlemmar om Bibelns syn på lovsång?

Teoretisk bakgrund

Detta kapitel behandlar olika sakkunnigas åsikter och forskning vad gäller musik i tillbedjan. Jag har speciellt lyft fram diskussionen kring den moderna och traditionella synen på lovsång. Jag inleder med att diskutera vad lovsång är och sedan följer en beskrivning av den moderna lovsången. Efter det förklarar jag kort hur den moderna lovsången uppstod följt av en beskrivning av vad som skiljer den moderna och den traditionella synen på lovsång. Kapitlet avslutas med en beskrivning av den traditionella synen på lovsång. Ordförklaringar finns med i slutet på referenserna och betecknas till exempel: profan*.

Vad är lovsång?

Pastorn John Ortberg skriver att man har sjungit lovsånger lika länge som människor har riktat tacksamhet mot Gud och kunnat sjunga. Ett av de äldsta textavsnitten i Gamla testamentet är Mirjams lovsång som finns i 2 Moseboken 15:21 där det står att Mirjam ledde kvinnornas sång. I Bibeln nämns det att lovsång är en tillbedjan till Gud (Ortberg, 2003). Varför behöver Gud tillbedjan? Ortberg skriver att vi inte ska tillbe Gud för att han behöver det för sin självkänsla, utan för att vår upplevelse av Gud och glädje över honom inte blir fullkomlig utan tillbedjan. Vi tillber inte Gud för att han behöver det utan för att vi behöver det (Ibid.).

I en artikel skriver missionsföreståndaren Anders Sjöberg, att de vanligaste orden för tillbedjan på hebreiska respektive grekiska är histahawa och proskyneo. Båda betyder att ”böja sig ner” eller ”kasta sig ner”. Uttrycken är en yttre form av tillbedjan som finns beskriven från tidig biblisk tid. Men dessa ord används också för att beskriva den inre attityden av ödmjukhet hos den tillbedjande. Han nämner vidare att i Gamla Testamentet står denna handling som uttryck för omvändelse och överlåtelse åt den levande Guden, ofta till en följd av en erfarenhet av Guds uppenbarelse. Handlingen är bara meningsfull när den ger uttryck för ett erkännande av Guds majestät och helighet samt en önskan om att få leva med honom som Herre (Sjöberg, 2003).

Sjöberg skriver att det är den inre hyllningen till Gud som är verksam och inte den yttre. Den yttre lovsången är inte det väsentligaste, det viktiga är att den är född utifrån det inre mötet med Gud. Lovsång handlar om hjärtats hängivenhet inför Gud. Ett annat ord som ofta används för att beskriva tillbedjan är det hebreiska ordet ”abad” som betyder ”att tjäna”. När Israels folk befriades ur Egypten var det för att de skulle hålla gudstjänst i öknen. Denna gudstjänst skulle innehålla offer, bön, sång och musik som hölls i tabernaklet eller i templet. Sjöberg menar att denna gudstjänst också var insatt i ett livssammanhang. Israels folk kallades som hel folkgrupp att ”frukta Gud och vandra på hans vägar”, med andra ord leva i enlighet med Guds vilja. Detta perspektiv, fortsätter Sjöberg, finns alltså också i lovsången, den har inte bara sin plats i gudstjänstsammanhanget, utan den ger också uttryck för en önskan om att Guds karaktär och vilja ska bli synligt i våra liv (Ibid.).

Lovsång är djupast sett tillbedjan, säger skribenten Maja Fiske. Hon menar att lovsång och tillbedjan handlar om samma sak, nämligen att man böjer sig för Gud och erkänner honom som han är. Låtskrivaren Bengt Johansson hade en gång sagt att *”lovsången är ljudet av tillbedjan”* och att lovsång är kärlekssånger som handlar om Gud. Lovångerna är ett uttryck för att man älskar Gud och den tacksamhet man känner. Fiske säger vidare att lovsången påminner oss vad som är rätt och riktigt (Fiske, 2004).

Dr. Samuele Bacchiocchi, professor i kyrkohistoria och teologi, skriver att när Gud skapade världen började morgonstjärnorna (det vill säga änglarna) sjunga och ropa av glädje (Job 38:7). Musik är något som Gud förordnar och önskar. Musik, speciellt lovsång, är viktigt för allas välbefinnande i Guds universum. Bibeln nämner att man bör sjunga till Gud. Bacchiocchi skriver också att musik i Bibeln är inte bara *för* Gud utan även *från* Gud. Det är Guds gåva till hela mänskligheten för att uppfylla människans behov. Musik kan inspireras av Gud, precis som hans heliga ord gör. Bacchiocchi skriver även att i Bibeln är religiös musik Gudscentrerad och inte självcentrerad. Lovsången i Bibeln var inte till för personligt nöje eller för att nå hedningar, utan den var till för att lovprisa Gud (Bacchiocchi, 2000).

Vad är *modern kristen musik*?

Författaren och musikern Dan Lucarini förklarar att på engelska kallas modern kristen musik för *Contemporary Christian Music* ofta förkortad till CCM. Det inkluderar musikstilar som soft rock, pop/rock, easy listening eller klassisk rock men kan även inkludera andra former av mer synkopisk musik som t ex jazz, blues, hip-hop, punk, ska eller modern country och western (Lucarini, 2004).

Bacchiocchi skriver att all CCM inte är rockmusik, men att 80-90% kommer från olika rockstilar. Kristen rock finns allt mer i kristna bokaffärer, allt från ballader, gospel, folkrock, countryrock till kristen hard core, heavy metal, techno, rap, hip-hop, latin och reggae. Alla dessa stilar kallas för CCM eller kristen rockmusik (Bacchiocchi, 2000).

Sångaren och textförfattaren Kim Jones som är medlem i ett kristet rockband, skriver i en artikel vad som gör en låt, en cd och ett band kristet. Hon menar att eftersom det finns så många olika kristna musikstilar, så är det den enda genren som är definierad av själva låttexterna. Här har jag tagit med tre kristna band/personers åsikter från artikeln; Jonah33, Jontez och V3. Jonah33 som är ett band med fyra killar, säger att Jesus inte bara predikade 24 timmar om dygnet. Han hade relationer med människor och han spenderade många timmar med att prata med dem. Det finns inget sätt för kristna att bestämma hur och när Gud ska använda någonting. Det är inte vårt jobb att rädda människor. Vårt jobb är att använda de gåvor Gud har gett oss. Bandet säger vidare att den kristna musikindustrin tjänar pengar på att använda Jesu Kristi namn. De menar att det inte finns något som heter "en kristen låt". Det finns bara musik och ord som Gud har gett sina barn för att dra andra närmre honom (Jones, 2007).

Jontez, sångare och textförfattare spelar kristen R & B och pop. Han anser inte att man kan döma en bok genom att se på omslaget. För att avgöra om en låt är kristen eller inte, bör man läsa låttexterna och fördjupa sig i det. Ifall man hör en låt säga "Jag älskar min fru, jag gör vadsomhelst för mina barn...", och läser sin Bibel, finner man att principerna är bibliska. Ingenstans hittar man att låttexterna går emot Guds ord. Man ska fråga sig själv om låten eller bandet talar för Guds hjärta, med andra ord: döm låtens eller bandets inre hjärta (Ibid.).

Gruppen V3 består av tre unga kvinnor som håller med Jones om att kristen musik är den enda musik som definieras av själva låttexterna. De sjunger kristen R & B, hip-hop och ballader. De säger att kristna artister/band inte måste ha kristna texter i sina låtar för att det ska kunna kallas kristet. Att vara kristen handlar om att ha en relation med Gud. Man kan ha mycket bra kristna texter och ändå inte vara ett gott exempel för andra. Varje låt behöver inte vara predikande. En del låtar handlar om själva livet, men om någon säger sig vara kristen bör

personen reflektera Jesus karaktär i allt han gör inklusive texterna han skriver om. V3 avslutar med att säga att de inte vet vad som gör deras musik kristen, allt de vet är att de är kristna som gör bra musik där de ärar Gud och förhoppningsvis når ut till människor på ett sätt som man kan relatera till, och texter som inspirerar (Ibid.).

Hur uppstod den moderna synen på kristen musik?

Artisterna och textförfattarna Kevin Max skriver i sin bok att ordet "Jesus Freak" kommer från 1960-talet när hippies blev en stor del av Jesusrörelsen. En ny generation uppstod där musik, poesi och religion visades alltmer öppet. Rocken blandades med gospeln som idag är känt som Contemporary Christian Music. Hela världen kallade denna nya rörelse för "Jesus Freaks". Men årtal senare kom en ny generation att uppstå med samma passion som tidigare, vilket är CCM-rörelsen (Crossrytms, 2007). Musiken har format denna generations tänkande och filosofi. Den har förvandlat en hel kultur, skriver musikevangelisten Garlock och körledaren Woetzel. Den kristna kulturen har blivit mer liberal på grund av musikens inflytande (Garlock & Woetzel 1992).

Tidningen Today USA skriver att den kristna musikindustrin hittills har dragit in 750 miljoner dollar, allt från techno, rock, rap, death metal, country, dance, pop, punk, hip-hop, jazz och grunge. Innan 1970-talet kunde den kristna musiken delas in i tre genrer: Traditionella hymner, Black gospel och Southern Gospel. Under 1950-talet blev rock and roll mycket populärt i USA och England. Den första personen som kombinerade rock and roll med kristna texter var Larry Norman 1956. Han är känd som "den kristna rockens fader". Norman säger sig veta att rock and roll härstammade från den svarta gospeln som sjöngs av slavar och menar att Gud kan använda all musik. Ungdomar som var med i Jesus Freak under 1960-talet fann de traditionella stilarna för strikta och omoderna. De skapade musik som skulle tilltala deras generation, men behöll det kristna temat. Dessa stilar kom snart att kallas för Contemporary Christian Music för att de skulle kunna urskiljas från de traditionella stilarna. CCM började breda ut sig. Den moderna kristna musiken har hängt med de populära musikstilarna. Idag finns det artister för varje genre. Punk, techno och gangster rap spelas i kristna hem och bilar (Christian Music, 2007).

Den norske musiklekraren, författaren och rektorn Tore Sognefest, skriver att genom tiderna har användandet av musik haft en sträng anknytning till den gamla kyrkan. Där var det förbjudet med ren instrumentalmusik som en reaktion mot den romerska traditionen. I gregoriansk musik, som är en del av den romerska traditionen, var det förbjudet att sjunga terser (exempel tonerna C-E), då de kopplades till dissonans som inte ansågs "ren". Senare blev tritonus (exempel C-F#) kallad djävulsintervallet. Längre hade man stränga regler om vilka instrument som skulle användas i kyrkan. En del instrument användes flitigt till fest och dans och ansågs inte vara passande i kyrkan. Även idag är många kristna församlingar skeptiska till instrument som ger associationer till världslig underhållning, exempelvis trummor. Man har länge trott att det djävulska låg i själva instrumentet för att det spelades i omoraliska miljöer. Idag tror man att det är själva musiken, stilarna och effekten av musiken som man bör frågeställa sig (Sognefest, 2000).

Sognefest skriver även att kristenheten generellt har tagit avstånd från rocken, men att rocken under 1960- och 1970-talet blev alltmer liberal och släpptes in genom dörrarna, oftast i form av gospelrock. Musikanvändandet i kristna miljöer har alltid varit ett debatterat tema,

eftersom man alltid har haft olika uppfattningar vad som är passande musik för att ära Gud. Man har försökt att försvara kristen rock utifrån två huvudargument:

1. Det är budskapet som kommer genom musiken som har betydelse. All musik är bra, bara den används i dess rätta avsikt. Gud har skapat musikens lovprisning och därför kan all musik användas.
2. Vi måste möta ungdomen på ungdomars egna förutsättningar. Genom att förkunna budskapet via rock, kan man nå ungdomar som annars inte skulle ha lyssnat till evangeliet (Ibid.).

Några artister som har spelat en stor roll i den kristna musikindustrin:

- Carman – Blev nämnd den till första moderna kristna artisten år 1990.
- DC Talk – Deras fjärde album, *Jesus Freak*, sålde fler skivor på fyra veckor än något annat kristet band i historien.
- Kirk Franklin – Gospelartist som har sålt över en million album.
- Steven Curtis Chapman – Hade elva låtar på topp 100 i U.S.A.
- Rich Mullins – Hans låt *Awesome God* blev framröstad till en av topp tre-låtarna 1989.
- Amy Grant – Denna sångerska är känd över hela världen för sin kristna musik. (Jones, 2007)
- Michael W. Smith – Har sålt över 13 millioner album.
- Hillsong – Har släppt 14 album och drar fler och fler människor till sina konserter (Wikipedia, 2007).

CCM är en musikstil som står i kontrast till den traditionella kristna musiken. Men all kristen musik är inte ”modern, nutida”. CCM är en multimiljonär musikindustri, ägd utav icke-kristna organisationer. De kombinerar deras världsliga stil med kristna texter (Christianhelps, 2007).

När det gäller musikstilar svarar Per Olsson, präst i Svenska Kyrkan, på en fråga om hur han ser på lovsång och ifall hårdrock skulle kunna vara lovsång. Han svarar att lovsång är när vi sjunger ut vår glädje för att Gud är den han är, och för att han älskar oss och hjälper oss. Vidare säger Olsson att det i Bibeln finns en hel del lovsånger, och alla handlar de om vem Gud är och vad han gjort för oss. Lovsång hör också ihop med den helige Ande. Han menar att det ibland står i Bibeln att människor börjat lovsjunga för att de fyllts av den helige Ande. Vilken musikstil man använder för att uttrycka sin glädje spelar ingen roll, bara man kan uttrycka sin glädje med den (Olsson, 2000).

Vad är det som skiljer det moderna och det traditionella?

Författaren och artisten Josh Hunt berättar om hur svårt det är att introducera en modern lovprisning i en traditionell kyrka och drar liknelsen mellan olja och vatten, traditionella kyrkor och modern kristen musik. De går inte ihop. Hunt växte upp på ett missionsfält i Afrika och han vet att för att nå människor så måste man äta deras föda, klä sig som de gör och spela deras musik. Han visste dessutom att han skulle använda trummor, inte orgel. Hunt ställde frågan varför man använder orgel och körmusik för att nå en generation som lyssnar på

trummor, gitarr och synthesizer. Varför lät vår musik så annorlunda jämfört med deras kultur (Hunt, 2007)?

Kristna människor som använder sig av modern lovsång, använder sig många gånger av följande bibeltext i 1 Korinthierbrevet 9:20, 22: ”För judarna har jag blivit som en jude för att vinna judar... För de svaga har jag blivit svag för att vinna de svaga. För alla har jag blivit allt, för att jag i varje fall skall frälsa några”. De som använder sig av CCM tolkar texten som att man måste spela den yngre generationens musik för att kunna nå ungdomarna. Hur de traditionella brukar tolka denna text återkommer jag till senare.

Modern, nutida kristen musik betyder olika för olika sorters människor. Det mesta som man lyssnar på var en gång modernt. Det moderna har att göra med tre saker; val av sånger, instrument och känsla. Den viktigaste faktorn är valet av instrument. Det instrument som separerar den moderna från den traditionella musiken är trummorna. Sätter man på radion hör man nästan inga låtar som inte använder trummor. Musik utan trummor låter mycket gammalmodigt för det moderna örat. Även ”easy listening” använder trummor. Om musiken är modern så har den även med trummor (Ibid.).

Trummorna är det sista instrumentet som skulle kunna accepteras i den traditionella synen på lovsång. Gitarrer, särskilt akustiska gitarrer och andra orkestrala instrument skulle lätt kunna tas med i en traditionell gudstjänst utan problem. Andra moderna instrument inkluderar elgitarr, elbas och synthesizer. Den mest framstående frånvaron av instrument i en modern gudstjänst är kören och orgeln. Piano kan användas i båda gudstjänsterna. En sånggrupp på åtta till tio personer där var och en håller en mikrofon ersätter kören i modern lovsång (Hunt, 2007).

Lucarini berättar hur han förut deltog som en av lovsångsledarna i kyrkan. Där fanns ett band med trummor och gitarrer och istället för att ha en sångledare, fanns där ett team med kvinnor och män. Lucarini spelade synthesizer och började arrangera låtar. Teamet bestod av fem till sju sångare och upp till tio instrumentalister. Den typiska gudstjänsten bestod av 25 minuter av lovsång och bön emellan. Han försökte ta med en psalm varje vecka. Musiken skulle flödas och inte avbrytas. Ju mer bandet övade, desto mer rockigare lät det. ”Vi hade kul!” (Lucarini 2002).

Modern lovsång är en fråga om smak. Att en person gillar modern lovsång bättre än traditionell har mer att göra med vilken radiokanal de gillar än vad det har för deras andliga liv. Modern lovsång lockar fler ungdomar än traditionell och mycket snabbare (Hunt, 2007).

Pastorn och musikern Karl Tsatalbasidis anser att trumsetet som används i rock- och jazzmusik blir vida accepterat i kyrkorna, och sträcker sig över många samfund som ett instrument som passar i gudstjänsten. Rockmusik och trummor drar folkmassor till kyrkan som annars inte skulle komma. Det är musiken som driver deras intresse, inte orden. Sen ställer Tsatalbasidis frågan om detta inte kan vara riskfyllt för kyrkan. Han har tidigare varit en framgångsrik trummis inom rock och jazz och anser att genrerna inte hör hemma i kyrkan bland annat på grund av att de associeras med underhållning. Han skriver att bara för att Bibeln nämner perkussion (det vill säga tamburiner och cymbaler), betyder inte att trumsetet skulle vara acceptabelt i gudstjänsten. Perkussion och trumsetet kommer från två olika familjer (Tsatalbasidis, 2003).

Enligt Tsatalbasidis fick perkussion i Gamla testamentet aldrig spelas i gudstjänsten. Perkussion spelades oftast av kvinnor i samband med en vinnande strid eller någon speciell fest. Bibeln nämner aldrig att perkussion spelades i Guds tempel. I tempelgudstjänsten spelades bara fyra olika instrument: lyror, harpor, trumpeter och cymbaler (1 Krönikeboken 15:16,19; 16:4-5). Lyror och harpor var i grunden stränginstrument som skulle vara till stöd för kören. Cymbalerna användes inte genom hela sången som vanliga trummor idag gör, utan för att markera ett intro eller en paus. Bacchiocchi skriver att det var Leviterna (ett folkslag) som hade hand om musiken i templet. Musikerna utgjorde 10% av 38.000 Leviter. De var mycket tränade och organiserade inom musik och tjänstgjorde dag som natt (1 Krönikeboken 23:30-31). Perkussion som trummor och tamburiner användes i underhållningssyfte men inte i Guds tempel. Cymbalerna fick bara användas för att markera början och slutet på en sång (Bacchiocchi, 2000).

Vad är *traditionell* kristen musik?

För att lättare förstå vad traditionell kristen musik är för något, har jag valt att ta med Dan Lucarini berättelse. Lucarini är författare och en före detta lovsångsledare. Han var involverad i rockmusiken innan han kom till tro 1973. Efter det blev han lovsångsledare i två kyrkor inom den moderna lovsången, det vill säga CCM. Han skulle insistera församlingen på att gå från traditionell till mer modern lovsång. Han försvarade sina argument med att säga att musik är neutral, musik är en fråga om personlig smak, man ska inte döma andras musiksmak, Bibeln säger inte att rockmusik är ond, det är hjärtat som räknas och inte musiken, Martin Luther använde också modern musik i sina dagar, rockmusik är nödvändigt för evangelisation*, och att CCM är nödvändigt för att nå tonåringar (Lucarini, 2002).

Lucarini började studera Bibeln för att visa att han hade rätt när det gällde att föra in modern lovsång i kyrkan. Medan han fördjupade sig i Bibeln insåg han att han själv hade missförstått Bibelns principer. Hans generation hade använt sig av profan* tillbedjan, en tillbedjan som han ansåg inte behagade Gud. I sin bok skriver han att de med traditionell syn på lovsång hade satt en del gränser, men de med mer modern syn hade inga regler alls. Lucarini menar att när man inte sätter gränser, kan musiken gå hur långt som helst och lovsångsledarna blir tvungna att acceptera alla musikstilar. Han var tvungen att komma bort från det (Ibid.).

En annan liknande berättelse kan man höra från musikern och talaren Brian Neumann. Neumann växte upp i ett kristet hem i Sydafrika och började spela i hårdrocksbandet The Reespect i tonåren. Bandet turnerade runt om i Tyskland och släppte skivor. Neumann tog tunga droger och insåg att han måste sluta i bandet eftersom han inte klarade av att spela i ett drogberoende band. Han lämnade sin karriär, blev kristen och fortsatte som musiker i kyrkan. Han spelade kristen rockmusik och skrev låtar med kristna, andliga, bibelbaserade texter. Stilen på musiken var en blandning av funk, rock, rap och pop. Genom detta trodde Neumann att han kunde nå en yngre generation. Men hans gamla musikliv fortsatte locka honom och han lämnade kyrkan. Han spelade på konserter och fortsatte att skriva låtar. Det enda han behövde göra var att ändra sina kristna texter till mer sekulära*. Till slut bestämde han och hans fru att komma tillbaka till kyrkan och lät döpa sig. Neumann slutade att spela både sekulär musik och CCM. En av orsakerna till att han slutade spela var för att han kände sig beroende av musiken. Att ändra musiken till kristen text förändrade ingenting. ”*The beat*” (det vill säga rockrytmen), fanns fortfarande kvar. Han anser inte att man kan lovprisa Gud med CCM. Han säger: ”The reason is simple. The impact of rock music, in whatever version, is through its music, and *not through its lyrics*” (Neumann, 2003).

Jag har tidigare nämnt hur de som använder sig av CCM tolkar bibeltexten 1 Korinthierbrevet 9:20, 22: "För judarna har jag blivit som en jude för att vinna judar... För de svaga har jag blivit svag för att vinna de svaga. För alla har jag blivit allt, för att jag i varje fall skall frälsa några". Neumann berättar att som aposteln Paulus i Bibeln som skrev Korinthierbrevet, ville Neumann också bli "för alla har jag blivit allt för att jag i varje fall skall frälsa några". Han tycker att denna logik används av dagens kristna artister som skapar modifierade versioner av rockmusik för att vittna* för världen. Men tyvärr misslyckas de med att förstå att bibeltexten inte handlar om att man ska kompromissa med Bibelns budskap. Han fortsätter med att säga att Jesus nådde många olika sorters människor men han gick aldrig emot sina moraliska principer för att dra folk till sig. Han klädde sig inte som en prostituerad för att nå en. Han blev aldrig full för att nå alkoholister. Han sjöng inte sensuell musik för att uppjaga folk fysiskt. I alla situationer föregick Jesus med gott exempel. Det som fick folk att komma till Gud var budskapet (Neumann, 2003).

Talaren och musikern Frank Garlock säger att det inte är något fel att vara modern (på engelska Contemporary). Han säger sig själv vara en modern låtskrivare men att ordet CCM innefattar kristen rock. Kyrkorna idag har blivit världsliga, anser han. Han tar också upp bibeltexten i 1 Korinthierbrevet 9:22 och säger att de som använder sig av CCM anser att de måste göra allt de kan för att nå människor. Garlock däremot, tycker att bibeltexten varken är offensiv och aktiv utan snarare defensiv och passiv. Det handlar inte om allt *jag* vill göra utan allt *jag inte* vill göra. Paulus beskriver en del saker som han *inte* vill göra, t ex: att äta kött som är offrad till avgudar (8:4), att friheten inte blir till ett fall för de svaga (8:9), att inte utnyttja den rätt evangeliet ger, att inte förolämpa judarna (9:20), att inte ta hänsyn till lagen (9:20), att inte ge sig för lust (9:27), och att inte använda världslig visdom (1:17- 2:8). Det handlar inte om hur långt jag kan gå i denna värld för att nå människor, utan hur jag kan begränsa mig själv. Det är vad bibeltexten handlar om (Garlock, 2002).

Garlock tar även upp en annan bibeltext i Efesierbrevet 5:10: "Och pröva vad som är Herren kärt". Bibel 2000 har en annan översättning: "och tänk på vad Herren vill ha". Här handlar det inte om vad jag eller någon annan tycker utan vad Gud tycker. Garlock tror att roten till problemet idag i CCM är att musiken sägs vara neutral, det vill säga varken ond eller god. Han säger:

No generation has believed that until this one. You can back and check it historically; you can go back as far as you want, and no generation, in fact, I'm going to give you some quotes from the Old Testament, back to the time of Moses that will show that there is no way that music is amoral and that there is no good or bad music. (Garlock, 2002)

Att säga att musik är neutral, det kommer från CCM, som vill acceptera alla musikstilar. Han säger också att den kristne som lägger ner mycket kraft åt det fysiska (kroppen), är snarare sensuell än andlig. Kroppen måste stå i rätt förhållande till tanke och själ. Det handlar inte om att rytmen ska övergivas, utan istället bör den stå i rätt balans med harmoni och melodi. Denna balans i musiken följer en princip som är sann i allt som Gud skapat (Garlock, 2000).

Prioritet:	Första	Andra	Tredje
	↓	↓	↓
Område:	Själ	Tanke	Kropp
	↓	↓	↓
Tilltalas av:	Melodi	Harmoni	Rytm
	↓	↓	↓
Styrande:	Dominant	Sekundärt	Kontrollerad

Vår andliga del av kroppen ska vara det viktigaste i allt vi gör som kristna därför bör den lovsång vi lyssnar på domineras av melodin som tilltalar vår själ. I andra hand bör harmonin komma som tilltalar vår tanke, det vill säga vårt intellekt, och sist rytmen som tilltalar vår kropp (Ibid.).

Metod

Under detta kapitel har jag beskrivit den kvalitativa metoden för forskning eftersom det är den jag använt mig av i min studie. Jag beskriver också de personer jag valt att intervjua och vilka frågeställningar de ställs inför.

Den kvalitativa metoden

Utifrån mitt syfte har jag valt bort den kvantitativa metoden eftersom den inte passar lika bra till detta arbete. Istället har jag valt att använda mig av den kvalitativa metoden. Ordet ”kvalitativ” kommer av latin *”qualitas”* som betyder ”egenskap”. I kvalitativ forskning är det det enskilda forskningsobjektets egenskaper som står i centrum (Statsvetenskap, 2006). Kvalitativ metod är arbetssätt där forskaren söker svar på när vad hur - frågor. Forskaren beskriver det som studeras med hjälp av exempelvis intervjuer, deltagandeobservationer eller textstudier. Datainsamling och analys sker samtidigt och i ett växelspel. Kvantitativ metod däremot är ett arbetssätt där forskaren utgår från frågor som ”hur mycket” och ”hur många” för att testa ett antagande, en så kallad hypotes. Forskaren samlar in data genom till exempel enkäter eller med mätinstrument. Efter bearbetning av materialet i exempelvis statistisk form analyseras resultatet i förhållande till hypotesen (Högskoleverkets portal, 2007).

Min metod är att intervjua personer. Jag vill få reda på församlingsmedlemmarnas personliga åsikter och tankar. Metodelitteraturen tar upp hur man ger en intervju. Patel och Davidson skriver att ett genuint intresse och förståelse för intervjupersonen är viktigt att visa. Det gäller att komma ihåg att man inte bara talar med ord utan också med gester och ansiktsmimik. Höjer man ett ögonbryn, eller rycker till i mungipan ogillande, avläses det omedvetet och omedelbart av intervjupersonen som kan reagera med en försvarsattityd inför det fortsatta frågandet. När det gäller frågornas formulering, bör man undvika långa frågor, ledande frågor, negationer, dubbel-frågor, förutsättande frågor, och varför – frågan (Patel & Davidson, 2003, s. 71 – 74).

Journalisten och författaren Björn Häger menar att man ska hålla sig fast vid huvudfrågan. Vad är syftet med intervjun? Man bör lyssna noga och inte ge upp förrän man fått svar på frågan. Öppna frågor ger bättre och mer citatvänliga svar. Istället för att fråga: ”Blev du upprörd?”, bör man ställa frågan: ”Hur reagerade du?”. Öppna frågor börjar med hur, vad och varför. Häger skriver också att man ska undvika slutna frågor, det vill säga frågor som kan besvaras med ja eller nej och som i regel börjar med ett verb. Frågorna ska hållas enkla och ska ställas en i taget. Dubbelfrågor och överdrifter ska undvikas (Häger, 2001.) Språket man använder är viktigt att tänka på och därför ska man undvika svåra och främmande ord, fackuttryck, värdeladdade ord och uttryck, det vill säga där ens uppfattning kommer fram, klara och otvetydiga ord och uttryck och oklara frekvensord till exempel: ibland, regelbundet, endast och brukar (Patel & Davidson, 2003, s. 75).

Varför gör jag intervjuer? Vad vill jag ha ut av dem? Om det är en berättelse man vill ha, ska man låta berättaren berätta den i kronologisk ordning. Handlar intervjun om sakfrågor är det viktigt att hålla sig till det logiska resonemanget och bygga en grund för det fortsatta frågandet. Sidospår ska undvikas, överblivna frågor och infall ska städas upp efteråt. Varje gång informanten tvingas besvara en motfråga tappar man kontrollen över intervjun. Slaskiga frågor ska undvikas som inbjuder till motfrågor. Häger anser att man ska programmera sig

själv till att man blir oförmögen att svara på en motfråga, låtsas att man inte hör den, vifta bort den och ställa sin fråga igen. Det är jag som är intervjuaren och det är jag som ställer frågorna. Man ska undvika en diskussion om varför man inte vill svara på motfrågan. Även om det inte framgår av sina frågor så ska man vara påläst. Genom att kunna ämnet kan jag då styra intervjun mera effektivt (Häger, 2001).

Häger uppmanar att träna sig till att bli en bättre lyssnare för då blir man en bättre intervjuare och en lyckligare och mera omtyckt medmänniska. En god lyssnare använder pauser, hummande och ögonkontakt för att visa sitt intresse av att höra mer. En god lyssnare lägger mer koncentration på vad intervjupersonen säger än på hur nästa fråga ska formuleras. En god lyssnare tonar ner sig själv och gör den andra till huvudperson. En god lyssnare försöker förstå (Ibid.). Det tål att tänkas på att Häger som är journalist vanligtvis har andra syften än forskaren.

Undersökningen

Syften med studien är att få fram tankar och åsikter från en frikyrka. Det föll sig naturligt att välja Adventkyrkan i Malmö med tanke på att jag är medlem där. Min första idé var att skicka ut enkätundersökningar till alla Adventkyrkor i Sverige. Min studie hade då kunnat bli kvantitativ om jag hade gjort ett representativt urval av samfundets alla medlemmar, men på grund av tidsbrist fick jag välja en snabbare väg, nämligen att intervjua församlingsmedlemmar. De fyra personer jag valt är:

1. Jonathan, icke-musiker, 21 år
2. Micke, icke-musiker, 19 år
3. Ann-Christine, pastor, icke-musiker, 43 år
4. Rolf, musiker, 65 år

Personerna valde jag med tanke på att jag ville ha med både icke- musiker och musiker. Jag önskade få intervjua fler musiker men tidsbristen gjorde att jag inte hann. Med musiker menar jag någon som utövar musik och inte någon som sjunger i kör. Jag ville även få med personer från 18 – 65 år just för att få åsikter från de flesta generationer. Gemensamt för informanterna är att alla är aktiva inom samfundet och tror på Gud och på Bibeln. De tre äldsta är vuxendöpta.

Frågeområden

Det är inte min avsikt att ställa forskningsfrågor till mina informanter. Forskningsfrågorna är endast till för mig. Däremot har jag valt ut åtta huvudfrågor jag kommer att ställa. Observera att alla frågor inte kan ställas till alla. Det beror på hur informanten svarar. Intervjuerna kommer att spelas in på mp3-spelare.

1. Berätta vad lovsång är för dig.
2. Berätta vad du lyssnar på hemma.
3. Hur ser du på lovsången i gudstjänsten?
4. Vilka tankar har du om instrument i gudstjänsten?
5. Vad anser du om att ta in moderna musikstilar i kyrkan?

6. Utveckla förhållandet mellan lovsången och din tro.
7. Berätta ifall du tror att det finns någon musikalisk vägledning i Bibeln.
8. Finns det behov av förändringar i församlingen när det gäller lovsång?

Etiska överväganden

Informanterna har tillfrågats om de önskar vara anonyma, men de har godkänt att namn och åsikter kan användas i arbetet.

Resultat

Här har jag sammanställt de fyra intervjuerna i kronologisk ordning. Efter varje intervju följer en kort sammanfattning.

Intervju med Jonathan

Jonathan är en kille på 20 år, icke-musiker men tycker om att sjunga i kör. Eftersom han är kunnig inom Bibeln tyckte jag det skulle vara intressant att höra hans åsikter kring lovsång. Vi sätter oss ner i kyrkans kök och äter jordgubbsglass. Klockan är 17.45 den 16 oktober 2007. Detta blir min första intervju. Eftersom jag är lite ovan vid att intervju folk börjar jag med att hälsa på honom när jag sätter på mp3-spelaren och frågar ”hur e det” och vi kan inte hålla oss för skratt.

När vi lugnat ner oss ber jag honom berätta för mig vad lovsång är. Han svarar kort och enkelt att det är en sång till Gud som prisar honom. Men jag vill veta mer varför man lovsjunger. Han svarar att det är för att man vill tillbe Gud. Han nämner att det är uttrycket av en erfarenhet man har haft med honom. Jag ber att han ska berätta mer om den erfarenheten. Han säger då att om man har insett vad Gud har gjort för en, så vill man lovprisa honom. Han tar ett exempel från Bibeln när kung David vann en stor strid och började sjunga lovsånger till Gud. Han fortsätter med att säga att när man förstår olika saker ifrån Bibeln, alltså när man förstår vad Gud har gjort för en i en viss situation, så är sång ett utav sätten man kan göra det på. Jonathan lyssnar inte mycket på musik hemma men om han gör det så blir det mest kristen musik. Eftersom han lyssnar på kristen musik vill jag veta hur han ser på lovsången i gudstjänsten. Han svarar:

All lovsång ska ära Gud, inte bara i ord utan också i toner och rytm och så vidare. Ja, lovsång som är destruktivt, alltså som fysiskt, mentalt och emotionellt och text som är opassande, nedvärderande och som är osant, skadar snarare än drar närmare Gud.

Jonathan nämnde att lovsången ska ära Gud i toner och rytmer så jag fortsätter med frågan vilka tankar han har om instrument i gudstjänsten, sådana som ska vara där och inte vara där. Han säger sig då tro att ett instrument i sig inte är gott eller ont. Han nämner att i Bibeln står det om till exempel harpor som både Satan och som Guds folk använder. Jonathan tror att man kan använda instrument på olika sätt. Och sättet man använder instrumenten på avgör om det passar eller inte. I sin övertygelse hittills tror han att man i stort sett kan använda alla instrument i lovsången, i kyrkan, förutsatt att man spelar och använder dem på ett sätt som ärar Gud. Han säger vidare att det kan vara svårt med vissa instrument och därför bör man kanske undvika några instrument. Med några instrument tror jag han menar trummor, elgitarr och elbas. Han tycker heller inte att man ska ha instrument som är till stötesten för någon annan. Finns det någon som inte tycker om trummor i kyrkan, då kan man klara sig utan dem anser Jonathan.

När jag frågar Jonathan om vad han anser om att ta in moderna musikstilar in i kyrkan, svarar han:

Jag tror inte att texten helgar musikstilen. Ingenstans i Bibeln hittar man att endast rätt ord gör en dålig handling okej. Jag tror att grundfrågan egentligen är om musik är ett neutralt medium, det vill säga att det inte finns någon musik som är dålig, skadlig eller ond. Det är nog vad den moderna synen på lovsång menar och därför

kan de säga att man kan lägga till vilken text som helst. Men jag tycker att Bibeln är tydlig över att musiken i sig, det vill säga melodin, harmonin och rytmen, påverkar oss även om man tar bort lyriken.

Jag tror Jonathan menar att även musik utan text kan påverka oss fysiskt, psykiskt och mentalt. Han nämner exempelvis att när David spelade för Saul lämnade den onda anden honom (1 Samuelsboken 16:23), och när Elisas tjänare spelade på harpan kom Herrens hand över Elisa (2 Kungaboken 3:15). Dessa exempel tycker han visar på att musik utan lyrik åtminstone kan påverka oss andligt och dra oss närmare Gud. Han berättar vidare att man även ser att Satan använder sig av instrumental musik för att imitera avgudadyrkan (Daniel 3:7). Satans musik beskrivs som buller i Jesaja 14:11. "Förmodligen använder Satan musik som inte ärar Gud, alltså måste det finnas viss instrumentalmusik som inte ärar Gud", säger Jonathan. "I både sång och spel bör vi ära Gud" (Efesierbrevet 5:19).

Bibeltexterna som Jonathan beskrev lyder:

"När så anden från Gud kom över Saul, brukade David ta harpan och spela. Då kände Saul lindring och blev bättre, och den onde anden vek ifrån honom" (1 Samuelsboken 16:23). Här används harpan till någonting gott för att de onda andarna ska fly.

"Men hämta nu hit åt mig en man som spelar harpa." Och när harpospelaren spelade kom Herrens hand över honom" (2 Kungaboken 3:15). Även här kan man se att musik kan dra en närmre Gud.

"Så snart allt folket hörde ljudet av horn, pipor, cittror, lyror, psaltare och alla andra slags instrument föll de ner, alla folk, stammar och tungomål, och tillbad den staty av guld som kung Nebukadnessar hade låtit ställa upp" (Daniel 3:7). Här ser man en bild utav en staty som användes till avgudadyrkan. Musiken som beskrivs som instrumental användes inte här för att ära Gud utan en avgud.

"Ner till dödsriket har din härlighet måst fara och dina harpors buller" (Jesaja 14:11). Denna text talar om Lucifer som kastades ut från himlen och som sedan kallades Satan. Att texten talar om harpors buller tror jag har att göra med att det finns musik som antingen ärar Gud eller Satan. Harpan i sig är inte ont eller gott. Jag tror snarare det handlar mer om hur man spelar.

"... så att ni talar till varandra med psalmer, hymner och andliga sånger, och sjunger och spelar för Herren i era hjärtan" (Efesierbrevet 5:19). Bibeltexten säger här att man inte bara sjunger för Gud utan även spelar för honom.

"Musik kommunicerar med känslor", svarar Jonathan när jag frågar om han kan utveckla förhållandet mellan lovsången och sin tro. Vid gudstjänster påverkar förhoppningsvis lovsången hans känslor till att känna respekt, kärlek, tacksamhet, glädje och även ovärdighet inför Gud. "Om lovsången inte skapar känslor som dessa så vet jag inte om de är passande till lovsång", svarar han. Att avgöra vilken lovsång som han tycker är passande gör han genom att fråga sig själv vilka attityder eller vilken atmosfär en viss musikstil skapar. Texten i en sång talar till hans tankar på liknande sätt som läsandet av Bibeln gör. Därför blir också lyriken viktigt för honom. Om lovsångstexterna säger han:

Jag gillar djupa texter som kräver lite förkunskap av Bibeln. Sen tror jag det är farligt att helt bygga sin andlighet på musiken, alltså om man är beroende av musiken för att kunna vara nära Gud. Vår relation med Gud byggs främst på bibelstudium och bön. Musiken är förstås en viktig del i tillbedjan, men jag tror inte det är musik som ska ha mest fokus i en gudstjänst.

Eftersom Jonathan tycker om att studera Bibeln vill jag nu veta om han tror att det finns någon musikalisk vägledning i Bibeln. Jag tror han svarar ja på grund av att han redan gett mig en hel del bibeltexter om musik. Han berättar att Bibeln ger oss många bra musikprinciper. Han nämner att musik verkar ha varit en mycket viktig del i tillbedjan av Gud och därför bör den också vara det i våra kyrkor. När det gäller våra lovsånger idag svarar han: "Bibelns psalmer verkar dock vara så mycket mer rika i text och mening än vad dagens skrivna lovsånger ibland är". Han säger att Bibeln uppmanar oss i Kolosserbrevet 3:16 att vi ska undervisa, vägleda och förmana varandra med andliga sånger och hymner. Jonathan tycker att denna bit har försvunnit en del i kristendomen idag. Han menar att i Bibeln verkar också musikens syfte främst vara att återberätta en redan upplevd erfarenhet, snarare än att försöka skapa en erfarenhet genom musiken.

När jag ställer min sista fråga om Jonathan tycker att det finns behov av förändringar i församlingslovsång, svarar han att man borde ha någon som var övad i att leda sången och göra den glad, kraftfull och melodisk. När församlingen, med böjt huvud, sitter i bänkraderna och stakande mumlar sig igenom psalmerna finns det ingen som tycker det är inspirerande att sjunga. "Jag tycker det är hyckleri att sjunga om vilken glädje man har i Jesus samtidigt som man ser ledsen och sorgsen ut. Man måste sjunga med inlevelse". Han nämner vidare att alla församlingar borde ha en kör så att folk kan lära sig att sjunga bra. Han tycker att det blir roligare ju bättre man är. Han avslutar med att ge ett tips på hur man kan dela upp sången mellan män och kvinnor. Han säger:

Nu sjunger männen denna vers och sen sjunger kvinnorna nästa, sådant gör det roligare också. Om man uppskattar musiken och sjunger på ett sätt som ärar Gud så tror jag att änglarna sjunger med oss.

Jag tackar Jonathan för glassen och för en intressant intervju.

Sammanfattning av intervju med Jonathan

- Allt musik ska ära Gud i text, toner och i rytm.
- Bibeln är tydlig i att musiken även utan lyrik påverkar oss fysiskt och andligt.
- Viktigt med en bra sångledare.
- Inlevelsen är viktig.
- Instrument i sig själva är inte onda eller goda utan det beror på hur man använder dem.

Intervju med Micke

Jag träffar 18 åriga Micke en söndagskväll. Vi sätter oss ner i min brors kök kl. 21.15 den 28 oktober 2007 och jag märker att han är lite nervös. Jag försöker lugna honom och säger att han får säga precis vad han vill. Jag har förberett honom på att det handlar om lovsång och han säger att han kommer vara mycket ärlig. Jag börjar med att säga fel namn när jag slår på mp3-spelaren och vi får oss ett gott skratt.

När jag frågar honom vad lovsång är för honom svarar han att det är en sång som lovprisar och tackar Gud. Hans svar är kort men jag ställer inga fler frågor om det. Jag fortsätter fråga vad han brukar lyssna på hemma och då svarar han allt från latin, reggaeton*, hip-hop och rock. Han har inte så mycket kristen musik i sin dator men det händer ibland att han lyssnar på det under fredagskvällarna. Varför han ibland lyssnar på kristen musik på fredagskvällar är för att Micke firar sabbaten* som börjar från fredagskväll och varar till lördagskväll. Under veckan lyssnar han dock mest på reggaeton. Nu övergår jag från vardagen in i gudstjänsten och ställer frågan hur han ser på lovsången i gudstjänsten. Han svarar:

Lovsång är som den borde vara då man inte har med instrument som trummor och elgitarr, det är så det ska vara. Instrument som trummor och elgitarr passar inte till lovsång. Det ska vara piano och vanlig gitarr men inte elgitarr. Musiken ska inte vara fylld med bas så att det tar över musiken. Det passar inte in, det är inga instrument som man ska spela.

För mig börjar detta bli intressant. Varför tycker Micke att man kan ha piano och akustisk gitarr men inte elgitarr och trummor till gudstjänsten? Han fortsätter sitt svar:

Jag vet vilket instrument som passar till vilken musikmak. Till lugn musik kan man inte spela trummor. Samma sak är om man spelar hårdrock, då tar man inte in vilket instrument som helst. Jag har själv spelat trummor till lovsång och det går inte eftersom det är jättesvårt att anpassa sig för man vill hela tiden öka takten.

Micke svarar att man inte kan spela trummor till lugn musik och jag frågar om det måste vara lugn musik till gudstjänsten. Han berättar att musiken i gudstjänsten ska vara lugn men inte så långsam så man somnar. ”Det ska inte finnas massa instrument som kan uppfattas som oljud”, säger han. Han tycker inte att finns någon melodi i trummor. Och han frågar mig varför man inte kan spela vanlig akustisk gitarr istället för elgitarr eftersom han förknippar elgitarr med rock och inte lovsång. Han anser inte att ljudet passar in. Jag börjar då ana att han inte anser att rocken passar in i kyrkan men frågar honom i alla fall. Han svarar med att rocken inte har någon plats i gudstjänsten. ”Rytmerna, ingenting stämmer ihop med lovsång”, svarar han. Jag vill veta mer och ställer frågan ifall han anser att man kan ta vilken musikstil som helst och ändra till kristen text. Hans svar blir:

Nej det är fel. Om man tar en kristen sång och lägger i den i en annan melodi så blir det ingen kristen sång längre eftersom det blir annorlunda, som t ex när X spelade upp den låten som var kristen. Det var ren katastrof. Det var kristen techno låt, man hade inte den känslan att låten var kristen.

Jag minns händelsen som Micke tog upp när han och jag för två år sedan lyssnade på en av våra vänners CD. Vår vän visade oss ett kristet band som spelade kristen techno musik. Jag påpekar till Micke att han själv lyssnar på techno men då svarar han:

Jag lyssnar på techno men då förknippar jag det inte med något kristet. Det skulle vara helt fel av mig att lyssna på kristen techno för det hör inte ihop. Det är

jättesvårt att förklara men jag får inte ihop det. T ex Christian Rap, det är ren katastrof, de rappar hur mycket de tycker om Gud. Det är skönt att lyssna på men det är inget berörande.

Kristen rap förknippar han inte med något kristet. ”Det är bara tomma ord”, säger han. Jag lämnar rap-en och undrar om Micke kan utveckla förhållandet mellan lovsången och sin tro. Han förstår inte vad jag menar och jag försöker förklara enkelt om det finns något samband mellan Gud, han själv och lovsången. Han svarar:

Jag vet inte om det är svar på din fråga men jag tycker att jag blir väldigt mycket påverkad av musiken oavsett vilken musiksmak. Musik kan hjälpa mig att fatta vissa beslut, när jag blir arg lyssnar jag på musik. Så just i kristet samband så påverkar det känslorna när man lyssnar på kristen musik. Musiken förknippar man till tron. Man ska verkligen mena det man säger till Gud. Sjunga och lovprisa är ett annat sätt att be.

Jag frågar undrande om lovsången är som en bön för honom och han svarar att det beror på. Han säger vidare: ”Viss lovsång är att man lovprisar och tackar Gud. Det påverkar väldigt mycket ifall jag menar det”. Jag frågar honom om det finns någon musikalisk vägledning i Bibeln. Han nämner att det säkert finns och att vi någon gång pratat om det men han minns inte riktigt vad. Han kommer dock ihåg att man också gjorde det i Bibeln när man lovprisade med sång. Nu vill jag i mina frågor gå från gudstjänsterna idag till gudstjänsterna i Bibelns tid. Micke svarade tidigare att man inte skulle ha trummor, elgitarr och bas i kyrkan. Nu undrar jag ifall han tror att folket under Bibelns tid använde sig av trummor i Guds tempel. Han svarar:

Alltså logiskt tänkande så tror jag inte att de hade trummor i templet, jag tror de hade trumpet. Och de hade en kör som sjöng jättebra. Det har ju alltid varit så, så varför ska man lägga till mer instrument just nu? Det är nått nytt som har börjat, som elgitarrer och trummor i kyrkan. Det passar inte till. Det är jättemånga som inte tycker om det, speciellt de äldre. Och de har oftast bra ursäkt. Jag känner ingen äldre person eller en äldre dam som skulle njuta av att lovprisa Gud med trummor. Jag tror inte nån skulle uppskatta det. Jag vet flera som tycker som jag.

Micke säger att de äldre oftast har bra ursäkt att inte göra det. Jag skulle vilja veta mer men fortsätter med min nästa fråga ifall han anser att det finns behov av förändringar i församlingen när det gäller lovsång. Han svarar att han inte tycker det men anser att den kristna skolan han gick i behöver en stor förändring. Han berättar hur allting började med softa gitarrer som övergick till elgitarrer och elbas. Därefter började han själv att spela trummor. ”Till sist blev vi ett rockband. Innan jag själv visste om det så blev vi ett rockband som stod där framme med synth och sånt där”, svarar han. När jag frågar om han förknippar det med det sekulära svarar han:

Ja, precis. Det var ingenting jag förknippade med lovsång till Gud. Allting var att locka fler ungdomar till att trivas men det är fel sätt att locka ungdomar genom att ändra på hela lovsången och av den anledningen slutade jag att spela trummor i kyrkan.

Jag vill nu veta ifall Micke slutade spela trummor i kyrkan efter att han slutat på den skolan eller under det att han gick där. Och jag blir också nyfiken på vad de andra i bandet tyckte när han slutade. Han svarar då att han slutade spela trummor i kyrkan innan han slutade på skolan. Han ansåg att det var fel och han och hans vänner hade stora diskussioner om det. När jag frågar om det var någon som påverkade honom säger han att det inte var för att han inte spelade bra, utan för att folk sa att det inte passade sig med trummor i kyrkan. Han hade pratat

med några personer och därmed slutade han att spela trummor i kyrkan för han ansåg att det var fel. Han säger vidare:

Även om trummor hade funnits i kyrksalen idag så hade jag inte satt mig där av den respekten. Innan njöt jag av att spela trummor men nu tycker jag att det är fel och respektlöst att spela i kyrkan. Trummor kan jag spela någon annanstans men inte i kyrkan. Jag förknippar det med ljud. Man kan ta vanlig akustisk gitarr. Jag ser ingen anledning till att ta elgitarr, elbas behövs inte ifall man inte är illa tvungen till, då kan man hellre ha akustiskt men basen går på gränsen. Det är inte meningen att det ska vara bas i låtarna. Ägg är ok för det håller takten. Inga nya hi-teck instrument.

Jag avslutar min intervju med att fråga ifall han tror att Gud bryr sig om vad vi spelar i kyrkan. Han svar blir: ”Självklart. Det är självklart att han gör det. Det är till Gud sångerna är, det är till honom vi sjunger”. Jag tackar Micke för intervjun och säger att det var mycket intressant. Han säger lite senare att det var väldigt svåra frågor men jag tycker han gjorde ett bra jobb.

Sammanfattning av intervju med Micke

- Helt emot trummor och elgitarr i kyrkan.
- Musiken påverkar hans tro.
- Viktigt att vara medveten om att det är Gud man lovsjunger.
- Viktigt att följa Bibelns principer i lovsången.
- Viktigt att respektera om någon tar illa vid på grund av instrument.

Intervju med pastor Ann-Christine

Ann-Christine är som sagt pastor i Adventkyrkan. Hon är 43 år och har ingen avancerad musikutbildning. Vi sätter oss ner i studierummet i kyrkan. Det är lite kallt och jag sätter på värmefläkten. Hon börjar prata om miljöförstöringar, isen som håller på att smälta, oljan som håller på att ta slut med mera. Vi hade länge kunnat prata men nu övergår vi till intervjun. Klockan är 10.30 den 29 oktober 2007 och när jag ställer min första fråga vad lovsång är för henne, börjar hon tala mera allmänt om lovsång. Hon tror att lovsång är olika för olika personer och att det också handlar om personlig smak och stil för det finns så många olika sorters lovsånger. Hon tror vidare att olika åldrar, olika personligheter tilltalas av olika lovsånger. När hon sedan kommer in på vad lovsång är för henne svarar hon:

Jag tycker om lovsånger som påminner om bön. Om du skulle kunna skriva lovsången alltså texten som en bön, så tycker jag att det känns som lovsång för mig. För då riktar jag direkt de orden till Gud. Men då vill jag också att det ska vara ett rikt språk som verkligen uttrycker många nyanser om hur jag vill närma mig Gud och att jag älskar honom och upphöjer honom och prisar honom för allt vad han gör i mitt liv. Det är det bästa sättet jag kan beskriva vad det är för mig.

Jag förstår det som att Ann-Christine vill ha lovsånger som påminner henne om bön därför att lovsången blir då mer personlig. Hon säger att hon då riktar orden direkt till Gud. Hon lyssnar inte mycket på musik hemma eftersom hon egentligen inte är någon musikhänvisad. Kristen bokhandel finns inte så mycket här. Hon beställer inte musik från Internet för hon vet inte hur den låter. Hon menar att det kan vara vilken musik som helst som hon kanske inte skulle kunna tycka om. Ibland lyssnar hon mer i bilen men hon är ingen sådan människa som gillar att ha musiken i bakgrunden. Hon säger: "Om jag lyssnar så vill jag lyssna och inte göra nånting annat." Hon tycker om vissa konserter på kristna TV-stationer och under juletider blir det särskilt mycket.

Jag övergår från musiken i hemmet till musiken i gudstjänsten. Ann-Christine anser att musiken i gudstjänsten är jätteviktig därför att utan musik så blir en gudstjänst inte komplett. Hon menar att man behöver bön, bibeltexter, predikan, inre meditation och gemenskap. Musiken talar till människor väldigt tydligt. Hon menar att genom att använda musik så kan man få folk att instämma i orden inom sig som en bön direkt till Gud utan att någon känner att det är påtvingat. Det är någonting som sker mellan Gud och dem i musiken. Hon fortsätter med att säga att lovsången heller inte bara får bli en stil eller en sort, för människor är olika och alla måste kanske inte varje gudstjänst känna det som talar extra starkt till dem. Man måste tänka på alla som sitter där. Det ska finnas musik som barnen kan ta till sig, de äldre som har en annan musiksmak och stil, och också de unga. Både de som är vana vid kristen musik och de som inte är det. Hon avslutar sitt svar med att säga: "Men oftast så tror jag faktiskt att orden är viktigare än själva musiken".

Jag funderar då vad hon menar med att orden är viktigare än själva musiken men bestämmer mig för att återkomma till det senare. När jag frågar om hon har tankar om instrument i gudstjänsten, sådana som ska vara där och inte vara där, tänker hon tillbaka i sitt liv som 16-åring, innan hon blev kristen. Hon kom till en gudstjänst för första gången och där spelade man orgelmusik som hon aldrig upplevt förr. Musiken var mäktig och påverkade henne väldigt starkt. Idag påverkar det henne inte eftersom hon har hört det flera gånger. Hon anser inte att allting behöver vara det allra modernaste som låter allra mest som den musik folk lyssnar på mest i vardagen, i radio eller om de köper CD-skivor och populärmusik. Gud kan

använda musik så att den talar till en. När vi kommer in på instrument i gudstjänsten svarar hon:

När det gäller instrument så tycker jag inte det är fel att använda trummor, det beror på hur man gör det. Du kan använda i princip vilket instrument som helst och du kan göra det på ett sätt så att det inte får folk att komma närmre Gud och du kan göra det på ett sätt så att det verkligen tilltalar människor. Jag har faktiskt inga speciella tankar om att det är tillåtet och det är inte tillåtet, eller bra eller dåligt. Man måste mäta utifrån frukterna vad det gör med människorna.

Här passar jag på att få svar på varför hon tycker att orden är viktigare än själva texten till kristen musik och ifall hon tycker att man kan ta vilken musikstil som helst och ändra texten till kristen musik. Hon tror att inom vissa gränser så finns det gränser. Hon menar att om en musik låter väldigt hatisk, hård eller kall som man inte förknippar med kärlek eller omsorg, då skulle hon ha väldigt svårt att sätta kristna kärleksfulla ord. Hon säger vidare:

För mig personligen blir det en klatsch mellan stilarna. Så jag tror det finns gränser där också och helt klart vet vi att musiken påverkar oss på massa olika sätt. Det finns musikstilar som också stressar upp människor eller gör dem oroliga. Vi har också motsatsen, exemplet med David i Bibeln som när han spelade för Saul som var deprimerad och mådde dåligt, så mådde han bättre. Där får man också se på frukterna.

Ann-Christine tror att om musiken leder människorna närmare Gud, och om man mår bättre, fungerar bättre som människor, då är det ok. Men om det leder till att de bara fortsätter leva världsliga liv och inte blir mer kärleksfulla och bara klamrar sig fast i det gamla livet så är det någonting som inte stämmer. Men hon har svårt att säga vart gränsen går. Jag vet att Ann-Christine inte sjunger mycket och därför är jag intresserad av min nästa fråga nämligen förhållandet mellan lovsången och hennes tro. Hon berättar att eftersom hon inte har någon sångröst så sjunger hon mer inombords än med själva rösten. Hon använder sångtexterna som bön och koncentrerar sig på orden och melodin. Och orden talar till henne. Det får henne att känna hopp, glädje, och närmare relation med Gud. Hon svarar mera utförligt:

Jag tror ett väldigt stort syfte med lovsången är att överlåta sig själv åt Gud och det gör man genom de ord där man vänder sig till Gud där man vill uttrycka att jag vill ha en relation med dig Gud, jag vill vara ditt barn, jag vill tillhöra dig, du är stor, jag vill prisa dig för vad du har gjort i mitt liv. Och också att be om förlåtelse och be om hjälp. Lovsång är inte framträdande, det är ingen uppvisning utan det är nått som sker inombords och därför kan man till och med. göra det ensam hemma. Det måste inte vara i samband när många sjunger tillsammans.

Ann-Christine har en teologisk utbildning och jag undrar nu ifall hon anser att det finns någon musikalisk vägledning i Bibeln. Hon börjar tala om att hon inte är expert på musik men hon tror att musik och framför allt lovsång är något som inte bara vi människor håller på med utan även änglarna som är skapade av Gud, sjunger lovsånger. ”Det är inte bara ett mänskligt fenomen utan det här är nått som alla skapade varelser som tillber Gud använder sig av för att upphöja honom”. Eftersom lovsång är direkt till Gud bör det enligt Ann-Christine ske med vördnad, respekt, ärlighet och innerlighet. Det ska bli verkligt så att man tänker på det och ingenting annat. Hon säger vidare att det inte är någon sysselsättning som man håller på med om man inte tror på det. Om man inte menar det eller vill mena det, eller önskar att komma närmare Gud, så har det förlorat sin betydelse för då är det bara tomma ord och så får det inte vara. ”Lovsång får inte vara tomma ord”, säger hon.

Jag ställer frågan om hon tycker att det finns behov av förändringar i församlingen när det gäller lovsång. Hon tycker att det är olika från församling till församling, att det är som med familjer. Mer lovsång behövs, anser hon. Hon tycker det är väldigt viktigt att hon får hjälp av försångare när hon leder en gudstjänst. Hon påpekar att i församlingen har man olika gåvor och man måste se till att de som kan spela och sjunga ska få ta tag i de uppgifterna. Jag som forskar inom lovsång är intresserad av att veta hur hon ställer sig till trummor, ifall hon anser att de behövs i kyrkan eller inte och i så fall varför. Hon svarar:

Om man gjorde det på ett bra sätt, nej det hade jag inte haft. Under en annan förutsättning också och det är det att de andra som sitter där i församlingen är bekväma med det. Alltså man måste visa hänsyn till dem som är där eftersom vi är så olika. Att göra en förändring bara för att man säger att det här är ok eller det här är modernt eller det skulle tilltala den eller den, men om det finns många i församlingen som skulle må dåligt av det skulle jag inte göra det även om jag själv hade tyckt om det.

Hon nämnde att man kunde ta in trummor i kyrkan om man gjorde det på ett bra sätt och jag undrar vad hon menar med det. Hon svarar med att säga att musiken inte får ta över i volym och i intensitet så att orden försvinner och man tappar fokus på innebörden. Hon anser att trummor ska användas med försiktighet eftersom det är ett starkt instrument och att man inte får använda rytmerna på ett sätt att det jagar upp folk. Hon går över till att tala om hur musik kan påverka hjärtfrekvenser och nämner ett exempel. När man till exempel motionerar på ett gym och går på aerobics och även om man är där för sin hälsas skull, men använder sig av fel musik, så påverkas ändå ens kropp och hjärtrytm negativt av musiken. ”Men där finns det de som kan de bitarna, som vet precis vilken rytm man kan och inte kan använda”, säger hon. Jag tror hon menar personer som forskar i musikpsykologi.

När jag nämner för Ann-Christine att den nya moderna lovsången anses vara neutral, på så vis att musik varken är ond eller god, svarar hon med att ingenting är neutralt. Hon tar ett exempel från Hitchcockfilmerna där man använder musik till film för att få fram vissa stämningar. Hon anser också att vi påverkas mycket av reklam och filmer. Hon nämner även Hitlers politiska kampsånger. De var till för att få folk att sammansluta sig. Ann-Christine anser helt klart att musiken påverkar oss och att den inte är neutral. Och hon fortsätter säga:

Och då är den inte det i religiösa sammanhang heller. När jag sa tidigare att jag menar att orden är viktigare, så menar jag inte att musiken inte är viktig utan för att vi använder musiken för att den ska tala till oss så att de samverkar men texterna är just till för att orden ska komma in oss för att orden ska kunna vara ett hjälpmedel för att det ska vara lättare att ta till sig orden. Men om musiken är gjord på ett sätt så att orden inte kommer till godo, då har den inte fungerat.

Nu fick jag svar på min fråga om varför hon tycker att orden är viktigare än själva musiken. Men det finns även instrumental musik som inte har text och där säger hon att även den sortens musik talar till oss. Hon tar ett annat exempel från en sabbat där musik spelades i bakgrunden till en bildserie. Även om ord fanns med där så anser hon att musiken förstärkte orden och bilderna. Och det används för att det ska hjälpa en att ta till sig budskapet. Jag funderar nu på vad jag ska fråga mer om men hon kommer själv med tankar om olika tider när det gäller lovsång, nu och tidigare. Hon tycker att lovsången har förändrats de sista 10 åren och att man inte använde ordet lovsång lika mycket som idag. Dessutom skiljer man inte på olika sorters kristna sånger till exempel i en gudstjänst. Jag påminner att ordet lovsång står i Bibeln som skrevs för flera tusen år sedan. Då förklarar hon att man inte hittar lovsånger i registret i äldre sångböcker, utan hon menar att alla sånger var lovsånger. Psalmer, visor och

bön användes som lovsånger. Hon anser också att man inte gjorde stor skillnad om orden riktade sig till Gud eller om man sjöng om Gud och hans verk och hans karaktär. Men idag så känner hon att det är mer uppdelat i fack. Hon svarar:

Jag tycker att lovsången är mer begränsad idag mot vad den var förr. Att den ska uppfylla det här och det här och då är det lovsång annars är det nånting annat. Och där man kanske också ställer kristna sånger mot varandra, där man nästan ber folk att välja om man tycker om lovsånger eller om man tycker om andra typ av kristna sånger. Ibland blir det problem därför att nån tycker om en viss sorts av lovsång och andra tycker inte om det och så kan det bli problem i en viss församling kring en sån fråga. Och sånt hade man inte mycket av förr, då var det mer om att vissa personer tyckte om vissa sånger och andra men det var inte det här att den sången var bättre än den andre såsom det är nu. Sen tycker jag innehållet i det som kallas för lovsång idag håller också på att förändras. Men det är mina egna personliga reflektioner.

Vad menar Ann-Christine med att lovsången håller på att förändras? Hon svarar att hon personligen tycker att de allra senaste lovsångerna har ett fattigare språk. Den är inte så målande och beskrivande och för henne som inte kan sjunga är kanske orden viktigare än själva sjungandet. Hon får en fattigare sång för hon har inte så mycket ord att hänga upp sin tillbedjan på. Hon beskriver att hon skulle vilja ha ett rikt språk för att det är det som blir bönen för henne. Hon tror att många som älskar den nya lovsången och som verkligen upplever att deras andliga liv blir förstärkt av det, är de som verkligen kan sjunga. Hon menar att de som sjunger väldigt mycket lovsånger får en upplevelse som andra inte får. Hon säger:

Men för mig är det ett fattigare språk och där språket ofta utgår från den som sjunger istället för att rikta sig mot Gud. Ofta börjar många meningar med "jag". Jag lovar dig, jag prisar dig, vi tillber dig, där fokus har gått från du, du till att jag lovar dig. Men det tror jag är ett uttryck av att vi lever i ett samhälle, en tid som är mer individualistisk. Så det är mer en avspeglning av vår tid. Där man utgår från jaget mer kanske än tidigare. Men rent teologiskt så tror jag att det ligger en fara i det därför att lovsången faktiskt är tänkt att prisa Gud och komma bort ifrån sig själv. Om du jämför när det beskrivs i Bibeln hur änglarna lovprisar Gud så pratar de ingenting om sig själva utan det är "ära Gud i höjden".

Jag tänker genast på julsången "Det hände sig för längesen" där refrängen har orden "Ära vare Gud i höjd" och nynnar den för Ann-Christine. Hon fortsätter sedan:

Där ser jag en viss skillnad. Men om denna lovsång verkligen får ungdomar att komma närmare Gud så skulle jag aldrig säga att du inte ska sjunga det där. Där tror jag också att det är lite individuellt. Jag tror att de ungdomarna ändå behöver mer än det här. De får inte bara begränsa sig till att bara sjunga det här utan de måste ha lite mer så att deras förståelse av Gud växer.

Vad menar hon med att "de måste ha lite mer"? Jag funderar och minns när Jonathan sade att musik inte får bli det främsta i en gudstjänst utan bibelstudium och bön borde få komma på första plats. Kanske Ann-Christine menar att ungdomar måste ha lite mer "kött på benen" än bara lovsånger. Vi fortsätter samtalet om olika stilar. Hon säger:

Satan som representerar ondska, kyla, hjärtlöshet, hårdhet, kan använda musikstilar som påminner om dem. Musiken måste få oss att tänka på renhet, godhet, kärlek, upphöjdhet, tillbedjan, att Gud är stor och mäktig, nådefull, att vi är små, behövande, men ändå är hans barn. Det är väldigt svårt att uttrycka glädje, tacksamhet, vördnad, respekt med en väldigt hård musikstil. Det går inte ihop.

Jag tänker på bibeltexten om Andens frukter när Ann-Christine pratar om vad musiken ska få oss att tänka på. Jag slår upp Galaterbrevet 5: 22-23 för att se vad som står där exakt. ”Andens frukt däremot är kärlek, glädje, frid, tålmod, vänlighet, godhet, trohet, mildhet och självbehärskning”. Eftersom hon inte tycker att hård musikstil går ihop med kristen musik, undrar jag vad hon anser om ordet kristen rock och förklarar vad som ingår i den kategorin.

Jag vet inte alltså men det är lite grann motstridiga termer. Sen finns det olika sorters rock. För mig personligen finns det lugnare pop-stilar där jag faktiskt tycker man kan använda kristna ord, därför att musiken inte tar över och den låter varken hård eller kall, den låter inte så stark förhållandet till orden. Orden har en chans att tränga igenom. Men så fort orden inte har en chans att tränga igenom, då blir det fel. Om musiken överröstar orden, då har man förlorat mycket. För all musik kan tala till dina känslor. Men om du inte får in tillbedjan med orden då är det bara känslor. Du kan aldrig bygga ditt andliga liv på bara känslan; nu känns det bra eller nu känns det... för det handlar också mer att man måste bygga sin tro som kristen på Bibeln och på de orden. Det är grunden.

Vi fortsätter samtala och jag tackar henne så jättemycket för att hon ställde upp på intervjun.

Sammanfattning av intervju med Ann-Christin

- Lovsång är som bön.
- Syftet med lovsång är att överlåta sig till Gud.
- Viktigt att tänka på alla som deltar i gudstjänsten.
- Orden är viktigare än själva musiken men ingenting är neutralt.
- Trummor ska användas med försiktighet eftersom det är ett starkt instrument.
- Lovsången ska representera Guds karaktär.

Intervju med Rolf

Rolf är en man på 65 år. Han började spela piano vid 30-års ålder och spelar ofta hemma i sitt eget hem. Hans stora favorit är Chopin och han lyssnar mycket på Beethoven och Schubert. Vi sätter oss ner i hans kök kl. 17.50 den 13 november efter att ha fått kaka och varmt té. Jag har fått många klassiska pianonoter och psalmböcker av honom under åren men vi har aldrig direkt pratat om lovsång. Så det ska bli intressant att höra vad han har att säga.

När jag börjar ställa frågan vad lovsång är för honom tänker han tillbaka till det kalla Norrland under 40-talet. Rolf var omkring 3-4 år när han följde med sin mormor till frikyrkomöten. Han minns mötena som varma med mycket frimodighet, skratt och glädje. ”Lovsång betyder mycket för mig, det har det gjort hela livet”. Jag tror att för Rolf var händelsen med hans mormor mycket viktig eftersom han fortfarande minns lovsångerna. Han nämner att i skolan fick man lära sig psalmer utantill. Under tonåren glömde han bort lovsånger och psalmer men han svarar: ”De ligger kvar i det undermedvetna”.

Förutom klassisk musik lyssnar Rolf på julpsalmer vintertid, då CD-skivorna spelas hela dagarna. Men på sommaren är det sommarsalmer som gäller. ”De flesta psalmer har ju sin årstid” säger han. Sen finns det vissa psalmer som betyder mer som han brukar gå och gnola på. När jag ställer min fråga om hur han ser på musiken i gudstjänsten svarar han:

Det är väldigt viktigt. Man samlas runt sång och musik det har man gjort sen urminnes tider, det ligger elementärt för oss alla människor. Man kan inte tänka sig en kyrka utan musik.

När det gäller tankar om instrument i kyrkan tycker Rolf att pianot för honom är grunden för all musik. Fiol och cello tycker han också om, även tvärflöjt tycker han låter vackert. Han säger: ”Det är en viss ton i tvärflöjten som går in i djupet.” Jag vill veta vad han har för tankar om andra instrument såsom trummor, bas och gitarr. Rolf minns när han var i en församling där de hade ett möte med kända sånger och där de hade spelat trummor och elgitarr. Rolf säger att det inte är hans stil, han svarar mer utförligt:

Det var mest massa oväsen, det är inte det jag vill höra när jag kommer till kyrkan. Jag har fullt förståelse för de yngre som lyssnar på elgitarr och sånt där. Men nått jag tycker är väldigt viktigt när det gäller sång och musik så är det att musiken aldrig får överösta sångaren som det oftast gör när det är trummor och elgitarr. Det är fullständigt ointressant för mig idag. Och det är inte bara i kyrkor. Hur ofta, med handen på hjärtat, kan man höra idag vad sångaren sjunger om? Det är musiken som tar överhand och det är fel tycker jag.

Rolf säger att han har full förståelse för vad ungdomar lyssnar på idag. När jag går in på frågan ifall han anser att man kan ta vilken musikstil som helst och ändra till kristen text säger han:

Budskapet är ju det viktigaste så om man får fram det med en annan musikstil så har jag inget personligt emot det. Men jag föredrar som sagt det jag nämnde. Jag förstår yngre människor idag som tycker att man kan fånga människor genom musik.

När jag frågar ifall han har något emot att ta in trummor och elgitarr till kyrkan svarar han:

Nej. Egentligen inte men enligt min egen smak så avstår jag gärna från trummor och elgitarr i kyrkan. Men jag har hört elgitarrer i kyrkan, det kan låta väldigt fin. Det handlar om hur man behandlar musiken.

När jag ber honom utveckla förhållandet mellan lovsången och hans tro säger han att texterna i många av lovsångerna är underbara. Han fortsätter: ”Att läsa en text ur Bibeln är en sak men när man kan sätta ord till de känslorna man har då till sin tro så... Orden förstärks genom musikens kraft”.

Rolf tycker att orden är mycket viktiga i en lovsång. Han nämner lovsången ”Som en hjort längtar efter vatten” där texten kommer ur Bibeln. På tal om Bibeln frågar jag nu honom om han tror att det finns någon musikalisk vägledning från Bibeln. Han vill att jag utvecklar det lite mer och han svarar:

Lovsång tycker jag ska harmoniera med orden. Som jag har förstått av det man läst så har de sjungit sånger och till och med dansat sen urminnes tider, det har man gjort inom den judiska religionen. Som sagt, jag tror att text och musik ska harmoniera.

Rolf anser att musiken inte ska ta överhand över sången och när det gäller text och musik ska de harmoniera. Vad jag förstår så tror jag han menar att det ska finnas en balans mellan melodi, harmoni och rytm. Han anser inte att förändringar behövs när jag ställer frågan om det finns behov av förändringar av lovsång i kyrkan. Han tycker att det är i lagom proportioner. Han säger: ”Jag kan inte se att några förändringar skulle kunna förbättra det. Jag har svårt att se att speciella förändringar skulle bära gott med sig”. Han anser inte att förändringar behövs, men kan det bero på att vi inte har trummor, bas och elgitarr i vår församling? Han säger vidare:

Kan man få ungdomar att få lyssna till Guds ord genom att spela popmusik så har jag inget emot det, förr hade jag emot det men inte nu. Men skulle de spela sån musik i vår församling så skulle jag inte tycka om det. Som jag sa innan så ska text och musik harmoniera. Att spela skräpig popmusik till underbara texter från Bibeln, stämmer inte överens för texterna manar till eftertanke. Sån musik kan man inte känna att de manar till andra tankar än elände.

Av vad jag förstått så tror jag inte Rolf skulle bry sig ifall ungdomar spelade rock och popmusik i en annan kyrka men jag tror han skulle bry sig om de tog in trummor till hans kyrka även om han förut sa att han inte skulle ha nått emot att ta in de instrumenten. Jag måste ställa en sista fråga till Rolf nämligen ifall han tror att Gud bryr sig om hur vi lovsjunger honom. Han ger svaret:

Om han har tid att lyssna på vår församling så tror jag han föredrar också... om man tänker på Jesus så var hela hans livsgärning förknippad med ödmjukhet. Det är nog ett stort ord att sätta på hans panna, ödmjukhet. Jag tror också att Gud tänker som jag i det fallet att text och musik ska harmoniera.

Jag tackar för samtalet. Ute har det hunnit bli mörkt och det börjar bli riktigt kallt.

Sammanfattning av intervju med Rolf

- Musiken får inte överrösta sångare.
- Budskapet är det viktigaste.
- Det viktiga är hur man använder instrumenten inte vilka instrument man använder.
- Inga förändringar inom lovsång behövs i församlingen.
- Text och musik ska harmoniera.

Diskussion och Slutsats

Nu övergår jag till att diskutera mina resultat utifrån min teoretiska bakgrund och metod. Syftet med studien var att få reda på olika församlingsmedlemmars åsikter kring lovsång. I detta kapitel kommer jag även att svara på mina forskningsfrågor. Jag börjar med min första forskningsfråga:

- Vad anser församlingsmedlemmar generellt om lovsången i gudstjänsten och hur påverkar den deras trosföreställning?

Alla fyra församlingsmedlemmarna tycks vara överrens om att lovsång är något som prisar och ärar Gud. Lovsång är också en tillbedjan till Gud och är mycket viktig i en gudstjänst men även i hemmet. Ortberg (s. 7) skriver att vi inte tillber Gud för att han behöver det utan för att vi behöver det. Informanterna önskar att dagens lovsånger skulle ha ett rikare och djupare språk. Det är mycket viktigt att budskapet lyfts fram och att orden i lovsångerna är tydliga. "Lovsången är ljudet av tillbedjan", skriver Fiske (s. 7). När lovsången blivit som en bön då är det en bra lovsång enligt Ann-Christine.

Enligt Sjöberg (s.) är det den inre hyllningen till Gud som är verksam och inte den yttre. Jag tolkar det som att han menar att det inte spelar någon roll hur man tillber Gud. Istället är det hjärtats inre som räknas eftersom endast Gud vet våra innersta tankar och känslor. Olsson (s. 10) skriver också att det inte spelar någon roll vilken musikstil man använder i lovsång, bara man kan uttrycka sin glädje med den. Även Jontez (s. 8) anser att man ska döma låtens eller bandets inre hjärta och inte musikstilen. Norman (s. 9) som anses vara den kristna rockens fader, menar att Gud kan använda alla musikstilar till att ära honom. Enligt de forskningar jag gjort har Sjöberg, Olsson, Jontez och Norman en mer modern syn på lovsång.

Bacchiocchi (s. 8) däremot som har en mer traditionell syn på lovsång, skriver att lovsången i Bibeln inte var till för personligt nöje, utan den var till för att lovprisa Gud. Han skriver också att perkussion som trummor och tamburiner användes i underhållningssyfte men inte i Guds tempel (s.12). Både Lucarini och Neumann (s. 12) var två duktiga musiker som lämnade CCM. Varför? Enligt Lucarini (s. 12) hade CCM inga regler eller riktlinjer. Lovsången kunde därför gå hur långt som helst och musikstilar allt från psalmer till hip-hop kunde accepteras i en gudstjänst. Även Micke (s. 22) lämnade CCM på grund av att han inte ansåg att musikstilar som rock och pop hörde hemma i kyrkan. Jag tror inte att främsta orsaken till att Micke lämnade CCM var för att han inte ville såra någon medlem. Jag tror att han precis som Ann-Christin (s.) vill att andens frukter ska lysa genom lovsångsmusiken. Och det görs bäst genom att spela musik som återspeglar Guds karaktär. Jag tror även att Micke kände att fokuset hamnade på dem själva när de spelade rockmusik i kyrkan och inte på Gud.

- Finns det förslag på förändringar från församlingsmedlemmar om hur lovsång kan användas i tillbedjan?

Förbättringar i församlingen kan göras genom att ha fler lovsångsledare och variera sången genom att låta kvinnor och män sjunga olika verser. Det är också viktigt att alla tar del i lovsången och sjunger ut sin glädje och tacksamhet till Gud, tyckte Jonathan. Ann-Christin anser att mer lovsång behövs i församlingen. Även hon tycker att sångledare är viktigt.

- Vad anser församlingsmedlemmar om Bibelns syn på lovsång?

Jag har reflekterat över det Micke sa nämligen att lovsång bör vara lugna sånger. Jag delar inte helt hans uppfattning eftersom jag anser att det finns psalmer som inte är lugna, till exempel "Tidstecknet visar att Herren". Den är mer marschaktig än lugn. Jag hänvisar till Tsatalbasidis (s. 12) som skrev om bland annat trumpeter som spelades i Guds tempel under Bibelns tid. Lovsången måste ha låtit starkt, varit upplyftande och glädjefylld. Bara för att man infinner sig i en gudstjänst, betyder inte det att man hela tiden ska lyssna på mediationsmusik. Däremot tror jag mycket på att text, musik och rytm ska harmoniera med varandra. Garlock (s. 14) nämner hur själ, tanke och kropp ska harmoniera. Jag tror att i samband med lovsång, bör melodi, harmoni och rytm bilda en enhet. Jonathan (s. 18) tycker att musiken, texten och rytmen i lovsången ska ära Gud. Jag håller med honom. Jag anser att det är en stor skillnad att gå på en vanlig konsert och att lyssna på lovsånger i en gudstjänst. Oftast går man på en rock- och popkonsert i underhållningssyfte, medan en gudstjänst är till för att tillbe Gud. I gudstjänsten måste fokus vara på Gud och inte på mig själv. Folk i kyrkan ska inte se till mig när jag sjunger och spelar utan lyssna till budskapet för att tacka, prisa och lära känna Gud för den han är och för vad han har gjort. Sjöberg (s. 7) uttryckte det med att "böja sig ner inför Gud" och jag tolkar det som att det även gäller musiker och sångare.

Jag trodde att innan jag började intervjua mina informanter, skulle killarna på 18 och 20 år ha en mer modern syn på lovsång, medan 43- och 65-åringen ha en mer traditionell syn på grund av att de kommer från olika generationer. I min forskning visade det sig nästan vara tvärtom. Den yngste killen, Micke, var mest emot att ta in moderna instrument (trots att han gillade mycket av dagens populärmusik), medan den äldste, Rolf (som inte lyssnade på dagens populärmusik), inte hade haft problem med att ta in exempelvis trummor. Rolf hade accepterat det men skulle inte tycka om det. Micke däremot hade en mycket stark åsikt om att inte ta in moderna instrument, trots att han lyssnade mycket på sekulärmusik under veckan. Alla fyra höll med om att man inte skulle ta in instrument som skulle kunna bli till en stötesten för någon annan. Alla höll också med om att instrument som för "oväsen" (exempelvis trummor och elgitarrer) inte har sin plats i kyrkan. Jag hänvisar till Tsatalbasidis (s. 12) som skrev att trummor aldrig fick spelas i templet under Bibelns tid. Ifall det är historiskt dokumenterat att trummor aldrig spelades under tillbedjan, är frågan om det även gäller idag. Om Guds församling uteslöt vissa instrument under Gamla testamentets tid, bör man kanske fråga sig om det även gäller idag. Jag har lärt mig mycket om hur musiken under Bibelns tid spelades trots att man omöjligt kan veta hur det lät.

Det förefaller som om det stora gapet som skiljer den moderna och den traditionella synen på lovsång i själva verket handlar om huruvida musik är neutral eller inte. Jag har hört många som spelar CCM säga att musik är neutral. Däremot har jag inte hört någon som spelar traditionell musik säga att musik är neutral, där kanske det krävs mera forskning. Både Ann-Christine och Micke kände sig påverkade av musiken. Enligt dem finns det musik på både ont och gott. En intressant upptäckt jag gjorde är citatet på sidan 14 där Garlock nämner denna generation som den enda som tror på att musik är neutral. Varför? Kan det vara så som Ann-Christine sade, att vi lever i en individualiserat samhälle där man tycker och tänker som man vill? Och när olika smaker och åsikter möts i kyrkan uppstår det problem. Jonathan (s. 18) sade att Bibeln lär att musik inte är neutral utan påverkar människan antingen uppbyggande eller destruktivt.

Som musikansvarig har jag ett stort ansvar i församlingen. Ann-Christine tyckte att man kunde spela lugnare popmusik i kyrkan med moderna instrument men inte att musiken tar över texten. Ifall vi någon gång skulle ta in trummor, bas och elgitarr ställs jag inför frågan: "Hur långt ska man gå"? Lucarini (s. 12) menar att när man inte sätter gränser, kan musiken gå hur långt som helst och lovsångsledarna blir tvungna att acceptera alla musikstilar, vilket kan medföra splittringar i kyrkan. Så vart sätter man en gräns? Eller måste man sätta någon gräns? Jag tror att kristna församlingar bör sträva efter att ligga så nära de bibliska principerna som möjligt, och inte se hur nära den sekulära musiken man kan komma. Församlingar bör också fråga sig hur nära Gud de kan komma. Om man tycker att Bibeln är oklar inom det ämnet så tror jag man bör spela sådan musik som vi inte har problem med, det vill säga den mer traditionella. Varför hela tiden oroas sig för att gå över gränsen? Med traditionell musik menar jag inte att man alltid måste sjunga gamla psalmer. Det finns mycket nutida musik idag som kan sjungas och spelas i kyrkan som kan räknas till klassen traditionell lovsång. Men detta är nog teologiska frågor, inte musikpedagogiska frågor.

Trumlektionerna var ett av de roligaste ämnena under mina fyra år på Musikhögskolan i Malmö. Jag fick lära mig både rock och jazz. Men när det gäller trumset i kyrkan ansåg de två ungdomarna som jag intervjuade att det inte behövdes. Kanske passar trumset bättre på konserter med andra syften än gudstillbedjan? Jag förstår att man använder trummor i lovsång i ett land där man kanske inte har andra instrument. Det är inget fel i det. Det är snarare *hur* vi använder instrumenten och *hur* vi lovsjunger som spelar roll. Vi bör tänka på att vi använder lovsång för att presentera ett budskap och inte bara för att det ska kännas bra. En av mina favoritbibelverser lyder: "*Jag vill lovsjunga i anden, och jag vill också lovsjunga med förståndet*" (1 Korintherbrevet 14:15).

Jag är fullt medveten om att jag uttryckt mina egna normativa uppfattningar som kyrkomusiker och jag är lika medveten om att dessa är möjliga att pröva, att ifrågasätta såväl ur ett bibliskt teologiskt perspektiv som kulturellt. Jag önskar vidare forskning inom detta ämne genom att man skickar ut enkätundersökningar till olika kristna församlingar i Sverige.

Referenser

Litteratur:

Bacchiocchi, S. (2000). *The Christian Rock Music – a study on Biblical principles of music*. Berrian Springs, U.S.A: Biblical Perspectives.

Garlock, F. & Woetzel, K. (1992). *Music in the Balance*. Grenville, U.S.A: Majesty Music, Inc.

Lucarini, D. (2002). *Why I left the Contemporary Christian Music Movement*. Webster, New York, U.S.A: Evangelical Press.

Patel, R & Davidson B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder – att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.

Sognefest, T. (2000). *Musikkens Makt*. Gvarv, Norge: Förlaget Mitt.

Tsatalbasidis, K. (2003). *Drums, Rock and Worship – modern music in today's church*. Roseville, U.S.A: Amazing Facts, Inc.

Artiklar:

Ortberg, J. (2003). *Om du vill gå på vatten måste du ta dig ur båten*. Libris förlag.

Sjöberg, A. (2003). *Lovsång – Ett uttryck för tillbedjan*. Lovsång nr 2. David Media.

DVD:

Garlock, F. (2002). *Pop Goes the Music!* Greenville: Majesty Music, Inc.

Neumann, B. (2003). *Sound Advice – Principles for Christian Music*. Roseville: Amazing Facts.

Internet:

Christianhelps (2007). *Into rock or on a rock*. <http://www.christianhelps.org/rockmusic.html>. 2007-10-18 (hämtades).

Christian Music (2007). *A contemporary Christian Music History*. <http://christianmusic.about.com/gi/dynamic/offsite.htm?site=http://www.afn.org/%7Eafn50186/ccmreport.html>. 2007-11-25 (hämtades).

- Crossrhythmes (2007). *Comtemporary Christian Music*.
<http://www.crossrhythms.co.uk/vision/history/contemporarychristianmusic/>. 2007-10-18 (hämtades).
- Fiske, Maja (2004). *Varför lovsång?* <http://www.impact.nu/artiklar/art.php?mess=162> 2007-10-18 (hämtades).
- Hunt, Josh (2007). *Introducing Contemporary Worship into a Traditional Church*.
<http://www.joshhunt.com/contemp.html>. 2007-10-25 (hämtades).
- Häger, Björn (2002). *Intervjuteknik*. <http://www.intervjuteknik.se/subpage2.html>. 2002 (publicerades), 2007-09-12 (hämtades).
- Högskoleverkets portal (2007). *Ordlista*. <https://www.studera.nu/ordlista>. 2007-09-13 (hämtades).
- Jones, Kim (2007). *The changing face of Christian Music*.
<http://christianmusic.about.com/library/weekly/aa031903c.htm>. 2007-10-18 (hämtades).
- Jones, Kim (2007). *What makes a song, a CD or a band Christian?*
<http://christianmusic.about.com/od/editorial1/a/whatmakesChrist.htm>. 2007-10-18 (hämtades).
- Olsson, Per, (2000). *Bibelsajten*. <http://www.bibelsajten.nu/visaFraga.asp?id=581>. 2007-09-12 (hämtades).
- Wikipedia, (2007). *Hillsong United*. http://en.wikipedia.org/wiki/Hillsong#Hillsong_United. 2007-10-24 (hämtades).
- Wikipedia (2007). *Michael W. Smith*. http://en.wikipedia.org/wiki/Michael_W._Smith. 2007-11-25 (hämtades).
- Statsvetenskap (2006). *Kvalitativ metod*.
www.pol.umu.se/statsvetenskap/kurswebbar/metod_b/ht2006/dokument/2006-12-01.pdf.
2007-09-12 (hämtades).

Bibeltexter: (Alla hämtade från Svenska Folkbibeln, 1998)

Daniel 3:7

Efesierbrevet 5:10

Efesierbrevet 5:19

Galaterbrevet 5: 22-23

Hebreerbrevet 13:8

Jesaja 14:11

Job 38:7

Kolossierbrevet 3:16

1 Korintierbrevet 1:17- 2:8; 8:4; 8:9; 9:20; 9:27

1 Korintierbrevet 9:20, 22

1 Korintherbrevet 14:15

1 Krönikeboken 15:16,19; 16:4-5

1 Krönikeboken 23:30-31

2 Kungaboken 3:15

2 Moseboken 15:21

1 Samuelsboken 16:23

Ordförklaring

Evangelisation = verksamhet för att sprida Bibelns budskap, spridandet av evangeliet.

Profan = motsats till begreppet helig, sakral.

Sekulär = världslig, motsats till andlig eller kyrklig.

Vittna = att dela med sig av sin tro, en del av det kristna livet.

Reggaeton = en musikalisk genre som växte fram i Latinamerika under början av 90-talet.

Sabbat = en helig dag för kristna, lördagen, den sjunde dagen i veckan.